

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Syntagma Iuris || Vniversi, Atqve Legvm || Pene Omnivm
Gentivm, Et || Rervm Pvblicarvm Præcipvarvm,||**

Grégoire, Pierre

Francofurti ad Mœnum, M.D.XCIX.

VD16 VD16 G 2999

21 de Redhibitione quæ fit auctoritate magistratus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-97739](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-97739)

bendi non tantum venditori, sed etiam eius heredibus competit, in quos transmittitur: siue de iis nominatis fuerit habita mentio, siue omitti fuerint inter conueniendam, glo. & Ioan. Faber, Saice. Cynus, & Bald. in l. 2. de pact. inter emtor. C. Baribolom. Bal. Ang. & Jafon, in l. si decem curia petiero, de verbor. oblig. P. Temporale est, quando conuenit, ut si intra certa tempora venditor, vel heredes eius, emtori pretium obtulerint, restitueretur res, l. si fundum, l. 2. de pact. inter emt. C. quia in pactione, oblatio, consignatio, & depositio pretii per venditorem facta, etiam ab invito emtore rem retrahit, d. l. 2. & ibi glo. & l. si ate. 7. de pact. inter emt. C. l. fin. de lege commissor. P. Huic pacto, affinis illa redhibitoria ex alio pacto, ut si intra certum tempus pecunia restituatur emtori, res sit inuenta, ex quo pecunia quoque oblatione, & consignatione cum depositione, res redhibetur, d. l. si ate. §. Et quia fuerunt quidam, qui abhorrebant pactionem redhibitionem, tanquam vsurariam, Martinus 5. eius nominis summus pontifex, licet pronuntiavit, in extrava. regimin. de emt. §. Et quia pactum tanquam vsurarium, valde improbum, ut non liceat nisi post aliquod tempus, redhibere, de quo in c. ad nostram, de emtio. apud Gregor. Facit enim simulatam venditionem, & quod venditor, in pignus datum videtur, ea lege ut fructus illius temporis, sint pro vltis pretii in fraudem prohibitionis vsurarum, titulo venditionis facto: cum lex commissoria non possit approbata pignoris, nec se arandi occasio permittatur, l. 2. de pact. pign. C. l. 2. de pignor. action. C. significante, de pign. apud Gregor. l. si dominus, C. eodem tit. l. 1. de distractio. pign. cum & fructus pignorum imputari debeant creditor ad solutionem debiti, proximo citatis iuris. Ex pacto etiam, ut si displiceat, res sit inuenta, competit redhibitoria, si non placeat intra certum diem, vel tempus, l. penult. de adit. actio. cum similit. C. concessam. Item in pacto additionis diem, si melior oblata conditio fuerit, l. 2. §. 5. de in diem addit. P. & legis commissoria, si solutum pretium ita die non sit, l. 1. 2. §. 4. de lege commiss. P. §. Exempla redhibitionis, quae auctoritate legis seu consuetudinis fit, duo proponam. Vnum de redhibitione seu retractione rei emphyteuticariae, venditae per emphyteutam, quam dominus directus eiusdem, iure praedationis potest sibi retinere, vel laudimia, seu obventiones illius aduentitias recipere; l. 3. verlic. si quidem dominus, C. de iure emphyt. c. fin. de loca. apud Gregor. §. porro, qualiter olim seu. poter. aliena. quemadmodum & metallarii, & qui reipublicae inferantur, si quid extra pensionem ordinariam haberent & colligerent, tenebantur potius fisco distrahere, l. 1. de metallar. lib. 11. C. tit. 6. Sicque & consuetudine fere generali totius Francogalliae receptum est ius hoc praedationis domini censualis. Neque praescribitur hoc ius aduersus eum, priusquam venditio ei nota fiat, vero explicato pretio, & nisi fuerint oblatae obventiones, seu laudimia: nam a nuntiationis tempore, dantur ei, electionis faciendae causa, num realit praefertur, an laudimia, duo mentes; distal. 3. ubi & Imola & Castrensis, C. de iure emphyt. facit l. qui Roma. §. coheredes, ubi scripsit testato conuenere, de verborum obligat. P. ex consuetudine 40. tantum dies, Boerius in commenta. ad consuetudines Buirigum, in §. 1. de consuetu. retentionis rerum feudaliura.

7. Inhibita tamen haec redhibitoria, seu retentio, quae iure fit praedationis in duobus casibus: prior quando ecclesia habet hoc domini censualis & directus: nam ea non potest retinere praedationis iure hodie, ut notat Baldus, consil. 250. volum. 3. Boerius in proximo citato §. 1. ex cuius sententia tenatus Tholosanus aliquando ex tempore, me praesens iudicauit, propter morticinali causam, quamvis iure pontificio contrarium rescriptum sit, in c. §. perit, de loca. §. Alius tamen casus, quando iure proximitatis, seu protomileos, redhibitoria gentilitia, aliquis retrahere desiderat, qui praefertur domino censuali, §. porro, qualiter olim seu. poter. aliena. ut suo locolatus, Deo fauente, sequente libro. §. Sed nec censualis dominus huius iuris occasione pro alio, quantumuis affini, vel amico, vel pro alio, quam pro seipso, retrahere potest, d. l. 3. §. sed haec occasione; de iure emphyteo. Quid. Papauis, decis. 411. Alterum exemplum redhibitionis ex consuetudine, est in redhibitione gentilitia, ca. consuetus, de restitu. in integ. ap. Gregor. de qua, Deo fauente, proximo libro agemus fise.

De Redhibitione quae fit auctoritate magistratus. Cap. 21.

- 1 Redhibitoria adilitia, seu magistratus auctoritate facta quae.
- 2 Adilitium edictum morbos & vitia exprimi in venditione iubet.

- 3 Morbus, & vitium quid, quidve perpetuum, & temporale.
- 4 Morbi & vitia quae redhibitioni adilitiae vitia parant.
- 5 Vitia rerum quae redhibitioni locum faciunt.
- 6 Vitium loci duplex, accidentale, & naturale.
- 7 Simplicia res quae, & non redhibentur.
- 8 Redhibitoria adilitia quis agere, & contra quos possit.
- 9 Redhiberi vitiosa duo maxime suadent.
- 10 Vitia apparentia exprimenda non sunt.
- 11 Commendandi animo dicta non obligant.
- Quanto minoris iudicium estimatorum est, eod.
- 12 & 16 Estimatorum iudicium quid.
- 13 Redhibitoria adilitia habet locum in emtione, & permutatione, non in aliis contractibus.
- 14 Redhibitoria, & quanto minoris actiones concurrunt.
- 15 Vitium in redhibitoria debet probari fuisse tempore emtionis.
- 16 Redhibitoriae actionis finis.
- 17 Redhibendi tempus sex menses.

Quod ait §. Fetus redhiberi, id dicitur, quod redditum est improbatumque: & qui dedit rursus coactus est habere, id quod ante habuit, docet coactionem fieri iure magistratus: cum actio intentatur in eum, qui quid vitio corruptum commutauerit vendiderit, ut cogatur & restituere pretium, & quod tradiderat accipere: si pro sano & integro vendat, l. 1. de adit. edict. P. §. Sic tamen edicto adilitum cautum est, ut qui vendunt, teantur palam vitia & morbos exprime re, d. l. 1. & l. adiles aiunt, de adit. edict. P. & in ea parte qua agitur de mancipiis vendendis scriptum sic fuit, Titulus seruorum singulorum, ut scriptus sit curato, ita ut intelligi recte possit, quid morbi vitique cuique sit: quis fugiuius, erroressi, moxave solutus non sit, Gellius lib. 4. cap. 2. Rurium adiles aiunt, qui iumenta vendunt, palam recte dicant, quid in vnoquoque eorum morbi vitique sit, utique optime ornata vendendi causa fuerint, ita emtoribus tradantur, d. l. adiles aiunt, 38. Pro causa in animalibus, seu brutis aut rationalibus, cur redhibitoria competat, vitium & morbus sunt, d. l. adiles aiunt, §. loquuntur, ver. causa. §. Morbum §. Sabinus definit, habitum cuiusque corporis contra naturam, qui vltum eius ad id faciat deteriorem, causa cuius natura nobis eius corporis sanitatem dedit, l. 1. §. si intelligatur, ver. sed sciendum, de adit. edict. P. Vlpianus parum, aut nihil differre vitium & morbum ratus est, & adiles tollendae dubitationis gratia, vlt. re. d. l. bis dixisse, ne qua dubitatio superesset. Et vitium, & morbum corporis & animi perpetuum aliquem constituit, alium temporalem, d. §. sciendum, & sequenti §. Gellius in l. bis veterum Iuris peritorum scriptum esse ait, vitium perpetuum, morbum cum accessu discessuque esse, Ant. Gellius, lib. 4. cap. 2. Morbum, inquit Cicero, appellant totius corporis corruptionem: agrotationem, morbum cum imbecillitate: vitium, cum partes corporis inter se dissident, ex quo prauitas membrorum, distortio, deformitas, Cicero 4. Tuscul. Venuleius Iurisconsultus animi potius quam corporis vitium, hominumque esse dixit, veluti si quis velit ludos assidue spectare, aut tabulas pictas studiose intueatur, sitve etiam mendax, aut similibus vitis regeatur, l. fin. de adit. edict. Idipsum quod seruus erro sit, quod observare Pomponium video, ut velit animi vitia non pertinere ad bruta, quae rationis expertia sunt, quamuis eadem faciant, quae homo non nisi ex animo facit, veluti in iumento docet, quod quamuis errare & fugere possit, tamen non ideo erro dicitur, aut fugitiuum, l. penult. §. fina. de adit. edict. P. Eoque erro non dicitur nec fugitiuus sine mente, & proposito, l. quo est fugitiuus, 17. in princ. §. §. idem ait, & §. erronem, de adit. edict. P. l. fugitiuus, 22 §. §. fina. de verborum signifi. in P.

§. Vitiorum & morborum species plures sunt in homine, attamen omnes non faciunt redhibitioni locum, nisi ministerium vltumque hominis impediunt, in l. 1. ver. proinde, de adit. edict. ea quae sunt corporis vitia vel morbi, non autem animi solius, pro quibus non redhibitoria, sed ex emto dabitur actio, l. 1. §. penult. & fin. §. l. 4. eodem, l. cum mancipium, eo. tit. Qui sunt morbi quae vitia quae redhibitionem suadent non persequat, quando Iurisconsulti copiose explicauerint, in ritu. de adit. edict. P. a. l. 1. vlt. que ad 15. & postea 50. §. 3. 63. vlt. que ad §. si seruus, & eodem etudite Budeus, commentariis ad P. vitia quoque iumentorum, pecorum & morbos, l. adiles aiunt, 38. §. loquuntur, & sequenti l. bonem, 43. nosque de morbis animalium alibi, lib. 28. Syntaxeon artis mirabi.

§. Vitia ad res quoque inanimatas corporales pertinentia adilitio §.

edicti subiciantur, siue mobiles sint, siue soli, vt & ad se mouen-
 res, l. i. in prin. de adil. edict. P. l. sciendum est. 63. eod. P. veluti si fun-
 do sint pestilentes herbar, & celatum fuerit emtori, l. etiam in fun-
 do. 49. de adil. edict. P. l. si praedium, 4. §. fin. C. de adil. act. ¶ Vitium
 ¶ loci duplex, accidentale, & naturale. Accidentale, quod acci-
 dens extrinsecus infirmiores res facit. Naturale, quod ita natura
 perpetuo rei haeret: vt quod locus sit palustris, vel arenosus, l. flu-
 minum. 24. §. vitium, de dam. infect. P. Quae redhibitoria aut aili-
 matorio, id est, quanto minoris iudicio, agere potest emtor, Ca-
 rius in l. si quid venditor, 19. de adil. edict. P. Vlpianus ea quae ad nu-
 dam laudem dicta sunt, non praestare venditorem ait, vt si dixe-
 rit, frugi seruum, probum, dicto audientem. Si vero ea se praesta-
 turum promiserit, teneri ex sententia Pedii Iuriconsul. Similiter
 si dixerit aleatorem non esse, non furem, ad statum nunquam
 confugisse, in l. sciendum, 19. de adil. edict. Commendatoria verba
 quoque idem Vlpianus a venditore dicta, pro non dictis haberi
 censet, nisi decipiendi emtoris causa dicta sint, quod casu de dolo
 agi in venditorem etiam posse, l. quod venditor, 38. de dolo malo,
 lib. 4. P. titu. 3. Florentinus ad stipulatur, Dolum malum, inquit,
 a se abesse praestare venditor debet: qui non tantum in eo est qui obcu-
 re loquitur, sed etiam qui insidiosus, obcuro dissimulat, in dicta l. ea
 qua, §. fin. l. 1. §. sed scire venditorem, de act. emt. Vt si dicat, vt expla-
 nat Accursius, equum quem vendit, non ascendere arborem, in-
 telligens per pontes, vel ponticulos non transire equum, & e-
 cursus in d. §. fina. l. ea, que in ver. fullendi. Quare venditoris partes
 sunt, si vitare velit redhibitionem, palam morbos, & vitia, si re-
 bus insint, excipere non nominatim, & de cetero sanum promittere:
 nam de expressis liberatur, vt pote renuntiante emtore silete
 redhibitori, l. quaritur, 14. §. venditor, de adil. edict. P. Conse-
 quenter, ei qui seruum vincetum vendiderit, & dilitium edictum
 remitti equum est. Multo enim amplius est id facere, quam pro-
 nuntiare in vinculis fuisse, in l. si tamen, 48. §. ei qui, eodem titu. P.
 ¶ Observandum ¶ eius esse hanc redhibendi facultatem, qui
 ¶ obpretium datum pro re, vt non liceat idcirco redhibito-
 ria ei, cui fuit donatus, l. ad res donatas, 61. de adil. edict. vel loca-
 tum, l. sciendum, 63. eodem, P. In permutatione autem vtrique
 competuntantium & dilitia licet vt redhibitione, l. sciendum ta-
 men, 19. eodem, quod ratione rerum & conmutationis, valde em-
 tionis affinis est, l. v. de contrab. emt. P. l. v. de rerum per. P. permuta-
 tio: & equalitas in vtraque rerum, vel pretii & rei intercedit: &
 quod de vitis & morbis in permutatione quoque, vt in em-
 tione, caueatur, l. si de rer. permut. P.
 ¶ In ¶ arbitrio quoque emtoris situm est, num velit redhibito-
 ria, aut aestimatoria actione, quanto minoris, agere: videlicet, vt
 ei restitatur pretii pars a venditore, qua non fuisset daturus, id est,
 minoris emisit, si sciuisset fuisse vitiosam, l. quod finit, 31. §. si
 quis egerit, & l. si quid venditor, de adil. edict. P. Ceteru, ¶ quia pro-
 pter vitium emtori vis fit per redhibitionem, & de fraude con-
 queritur emtor, oportet pretium esse docere agentem, l. fina. C. de
 adil. actio. tempore venditionis rem fuisse vitiosam, aut morbo-
 sam. Nam non habetur ratio morbi, vel vitii, quod antea fuit, si
 modo sanatum tunc fuisset, l. i. §. fina. & l. quod si a sanatum, 16. de
 adil. edict. P. l. imperialis, §. similes, C. de nupt. cap. ferrum, 50. distm.
 vt nec superueniens nocet venditori sed emtori ita existens tem-
 pore venditionis, venditori officit, l. si apud priorem, C. de adil. act.
 l. actioni, 54. eod. tit. P.
 ¶ Finis ¶ huius redhibitoria actionis, vt omnia in integrum re-
 stituantur, perinde ac si emtio, vel venditio non interuenisset, l.
 factu redhibitoris, 60. de adil. edict. P. l. cum autem, 23. §. Iulianus,
 eod. quomuis in ea causa non sit, vt perinde habebatur atque si res
 tradita non fuisset, l. serui & filii, 17. §. cum autem, de furtis. Et pro-
 inde qui agit emtor, rem restituendo tenetur, & omne id quod
 venditum accessit restituere, & quod occasione rei percepit, vel
 dolo eius factum est, quominus perciperet, l. i. §. si quid autem, &
 dicta l. cum autem, 23. §. cum redhibetur, l. & generaliter, 24. l. quod
 si nolit, 31. §. si ancilla, §. si peculatum, §. restituit, in his autem, l. pro-
 inde, 33. §. fina. de adil. edict. P. l. item Mela, 11. §. si in eo, de adil.
 edict. in l. Et si res deterior facta est eius culpa, & totam etiam cau-
 sam post iudicium acceptum, l. adiles etiam, 25. in princip. & §.
 item sciendum, de adil. edict. & dicta l. i. §. si quid autem, eod. cum
 similib. Et contra venditor restituere pretium debet quod ab em-
 tore accepit, l. debet autem, 27. l. illud sciendum, 29. l. si plura, 36. l.
 cum in ea causa, 59. de adil. edict. P. Ordine tamen fecerunt edicto
 adiles, vt ea omnia, quae supra scripta sunt, venditori antea resti-
 tuat & praestet, sic deinceps pretium consequatur, l. adiles etiam,
 25. §. fin.

514
 edicti subiciantur, siue mobiles sint, siue soli, vt & ad se mouen-
 res, l. i. in prin. de adil. edict. P. l. sciendum est. 63. eod. P. veluti si fun-
 do sint pestilentes herbar, & celatum fuerit emtori, l. etiam in fun-
 do. 49. de adil. edict. P. l. si praedium, 4. §. fin. C. de adil. act. ¶ Vitium
 ¶ loci duplex, accidentale, & naturale. Accidentale, quod acci-
 dens extrinsecus infirmiores res facit. Naturale, quod ita natura
 perpetuo rei haeret: vt quod locus sit palustris, vel arenosus, l. flu-
 minum. 24. §. vitium, de dam. infect. P. Quae redhibitoria aut aili-
 matorio, id est, quanto minoris iudicio, agere potest emtor, Ca-
 rius in l. si quid venditor, 19. de adil. edict. P. Vlpianus ea quae ad nu-
 dam laudem dicta sunt, non praestare venditorem ait, vt si dixe-
 rit, frugi seruum, probum, dicto audientem. Si vero ea se praesta-
 turum promiserit, teneri ex sententia Pedii Iuriconsul. Similiter
 si dixerit aleatorem non esse, non furem, ad statum nunquam
 confugisse, in l. sciendum, 19. de adil. edict. Commendatoria verba
 quoque idem Vlpianus a venditore dicta, pro non dictis haberi
 censet, nisi decipiendi emtoris causa dicta sint, quod casu de dolo
 agi in venditorem etiam posse, l. quod venditor, 38. de dolo malo,
 lib. 4. P. titu. 3. Florentinus ad stipulatur, Dolum malum, inquit,
 a se abesse praestare venditor debet: qui non tantum in eo est qui obcu-
 re loquitur, sed etiam qui insidiosus, obcuro dissimulat, in dicta l. ea
 qua, §. fin. l. 1. §. sed scire venditorem, de act. emt. Vt si dicat, vt expla-
 nat Accursius, equum quem vendit, non ascendere arborem, in-
 telligens per pontes, vel ponticulos non transire equum, & e-
 cursus in d. §. fina. l. ea, que in ver. fullendi. Quare venditoris partes
 sunt, si vitare velit redhibitionem, palam morbos, & vitia, si re-
 bus insint, excipere non nominatim, & de cetero sanum promittere:
 nam de expressis liberatur, vt pote renuntiante emtore silete
 redhibitori, l. quaritur, 14. §. venditor, de adil. edict. P. Conse-
 quenter, ei qui seruum vincetum vendiderit, & dilitium edictum
 remitti equum est. Multo enim amplius est id facere, quam pro-
 nuntiare in vinculis fuisse, in l. si tamen, 48. §. ei qui, eodem titu. P.
 ¶ Observandum ¶ eius esse hanc redhibendi facultatem, qui
 ¶ obpretium datum pro re, vt non liceat idcirco redhibito-
 ria ei, cui fuit donatus, l. ad res donatas, 61. de adil. edict. vel loca-
 tum, l. sciendum, 63. eodem, P. In permutatione autem vtrique
 competuntantium & dilitia licet vt redhibitione, l. sciendum ta-
 men, 19. eodem, quod ratione rerum & conmutationis, valde em-
 tionis affinis est, l. v. de contrab. emt. P. l. v. de rerum per. P. permuta-
 tio: & equalitas in vtraque rerum, vel pretii & rei intercedit: &
 quod de vitis & morbis in permutatione quoque, vt in em-
 tione, caueatur, l. si de rer. permut. P.
 ¶ In ¶ arbitrio quoque emtoris situm est, num velit redhibito-
 ria, aut aestimatoria actione, quanto minoris, agere: videlicet, vt
 ei restitatur pretii pars a venditore, qua non fuisset daturus, id est,
 minoris emisit, si sciuisset fuisse vitiosam, l. quod finit, 31. §. si
 quis egerit, & l. si quid venditor, de adil. edict. P. Ceteru, ¶ quia pro-
 pter vitium emtori vis fit per redhibitionem, & de fraude con-
 queritur emtor, oportet pretium esse docere agentem, l. fina. C. de
 adil. actio. tempore venditionis rem fuisse vitiosam, aut morbo-
 sam. Nam non habetur ratio morbi, vel vitii, quod antea fuit, si
 modo sanatum tunc fuisset, l. i. §. fina. & l. quod si a sanatum, 16. de
 adil. edict. P. l. imperialis, §. similes, C. de nupt. cap. ferrum, 50. distm.
 vt nec superueniens nocet venditori sed emtori ita existens tem-
 pore venditionis, venditori officit, l. si apud priorem, C. de adil. act.
 l. actioni, 54. eod. tit. P.
 ¶ Finis ¶ huius redhibitoria actionis, vt omnia in integrum re-
 stituantur, perinde ac si emtio, vel venditio non interuenisset, l.
 factu redhibitoris, 60. de adil. edict. P. l. cum autem, 23. §. Iulianus,
 eod. quomuis in ea causa non sit, vt perinde habebatur atque si res
 tradita non fuisset, l. serui & filii, 17. §. cum autem, de furtis. Et pro-
 inde qui agit emtor, rem restituendo tenetur, & omne id quod
 venditum accessit restituere, & quod occasione rei percepit, vel
 dolo eius factum est, quominus perciperet, l. i. §. si quid autem, &
 dicta l. cum autem, 23. §. cum redhibetur, l. & generaliter, 24. l. quod
 si nolit, 31. §. si ancilla, §. si peculatum, §. restituit, in his autem, l. pro-
 inde, 33. §. fina. de adil. edict. P. l. item Mela, 11. §. si in eo, de adil.
 edict. in l. Et si res deterior facta est eius culpa, & totam etiam cau-
 sam post iudicium acceptum, l. adiles etiam, 25. in princip. & §.
 item sciendum, de adil. edict. & dicta l. i. §. si quid autem, eod. cum
 similib. Et contra venditor restituere pretium debet quod ab em-
 tore accepit, l. debet autem, 27. l. illud sciendum, 29. l. si plura, 36. l.
 cum in ea causa, 59. de adil. edict. P. Ordine tamen fecerunt edicto
 adiles, vt ea omnia, quae supra scripta sunt, venditori antea resti-
 tuat & praestet, sic deinceps pretium consequatur, l. adiles etiam,
 25. §. fin.

¶ Si tamen vitium intelligatur, morbus rei venditae, vt ple-
 rumque signis quibusdam demonstrari solent vitia, potest dic-
 tum dilitium cessare: hoc enim tantum intruendum est, ne em-
 tor decipiatur, l. i. §. si intelligatur, de adil. edict. P. l. si tamen sine cul-
 pa, 48. §. in adiles, l. cum mancipium, 51. eodem titu. l. sed si seruo,
 13. de contrab. emt. Quae enim apparent, perinde habentur ac si
 expressa & excepta nominatim essent, vt puta, si caecus homo ve-
 niebat, aut qui cicatricem euidentem & periculosa[m] habebat in
 capite, vel alibi: nec eius nomine idcirco tenebitur venditor, l.
 quaritur, 14. §. fina. Scienti enim & volenti non infertur dolus,
 vel fraus, l. i. §. fina. de act. emt. l. cum donationis, C. de transact. A-
 liud, quod redhibitorium quoque dat, si actu & fraude quaedam
 inesse rei, quae non sunt, firmauerit: idipsum si teneat ignoras
 vitium, idipsum non inesse indicauerit. Quia non debuit facile
 quae ignorabat afferre, l. Iulianus, 14. §. quod autem diximus, de
 act. emt. P. Quia vt ait Horat. lib. 2. epistol. epist. ad Lucium Florum.
 Multa fides promissa lauant, ubi plenus aequo
 Laudat venales qui vult extrudere merces.

¶ Si tamen vitium intelligatur, morbus rei venditae, vt ple-
 rumque signis quibusdam demonstrari solent vitia, potest dic-
 tum dilitium cessare: hoc enim tantum intruendum est, ne em-
 tor decipiatur, l. i. §. si intelligatur, de adil. edict. P. l. si tamen sine cul-
 pa, 48. §. in adiles, l. cum mancipium, 51. eodem titu. l. sed si seruo,
 13. de contrab. emt. Quae enim apparent, perinde habentur ac si
 expressa & excepta nominatim essent, vt puta, si caecus homo ve-
 niebat, aut qui cicatricem euidentem & periculosa[m] habebat in
 capite, vel alibi: nec eius nomine idcirco tenebitur venditor, l.
 quaritur, 14. §. fina. Scienti enim & volenti non infertur dolus,
 vel fraus, l. i. §. fina. de act. emt. l. cum donationis, C. de transact. A-
 liud, quod redhibitorium quoque dat, si actu & fraude quaedam
 inesse rei, quae non sunt, firmauerit: idipsum si teneat ignoras
 vitium, idipsum non inesse indicauerit. Quia non debuit facile
 quae ignorabat afferre, l. Iulianus, 14. §. quod autem diximus, de
 act. emt. P. Quia vt ait Horat. lib. 2. epistol. epist. ad Lucium Florum.
 Multa fides promissa lauant, ubi plenus aequo
 Laudat venales qui vult extrudere merces.

De Euctionibus. Cap. 22.

Lib. 1. P. tit. 2. Lib. 3. C. iij.

- 1 Euctionis actio quid & Græcis.
- 2 Euctio, quamvis nihil fuerit de ea actum, venit in venditione. Mancipio dare quid, eod.
- 3 Emere quid.
- 4 Euctionis distinctio.
- 5 Euctio in alio quam emtoris locum habet. eod.
- 6 Euctio in materia & persona.
- 7 Euctio pro parte, & pro tota re vendita quomodo intencetur.
- 8 Euctio res quando vere dicitur.
- 9 Euctione obligatus non agit. eod.
- 10 Auctor primus & secundus in emtione.
- 11 Euctionis petitio quid continet, duplum, vel simplum.
- 12 Euctio in quibus causis non competat.
- 13 Alienum vendens in quantum, Boetiorum lege tenetur.

Graci appellat: actionem *βελουδωρος* quam intendunt emtores venditori, si alio quopiam rem sibi venditam vindicant venditionem non confirmet venditor, ut scribit Suidas, in dicto verbo *βελουδωρος*. Actionem ex emto pro eucta re decernunt leges emtori contra venditorem, per quam emtoris rem facere tenetur venditor, si dominus est, sicut emtor pretium venditoris. Quod si dominus non fuerit qui vendit, qui emit euctionis nomine venditorem obligat, l. ex emto, ii. de actio. emt. ex natura contractus emtionis: quamvis de ea nihil nominatim cautum est, l. non dubitatur, de euct. C. Pompon. in l. in vend. 66. de contrahen. emt. P. ut neque pacto generaliter fieri possit, ne emtor de euctione teneatur, propter doli suspensionem: cumque emtio bonæ fidei iudicium sit, l. tenetur, §. fin. de actio. emt. P. cum simil. ibi nota, ut l. Julianus, 14. §. idem Iulianus, eod. tit. Erat antiquitus etiam hoc ex substantia mancipationis. Nam mancipio dare rem, nihil aliud erat, quam euctionem promittere. Mancipium enim dominium & possessionem significat, vel dominii traditionem: & mancipio accipere ea lege emere, quod pluribus illustrat proborum auctorum exemplis Budæus, in annotat. ad Pandectas, in l. 2. ubi de vindictis agit, de orig. iur. ut repetitione hic non censeam vitandum.

Euincere in genere est, rem auferre. Sed in iure cum de euctione agitur efficaciter, intelligi par est, euctam & ablatam rem a venditore, auctore iudice, l. non tamen, 24. de euct. P. Sic constituetur euctionem ex qua agi non potest: & euctionem ex qua recte, & efficaciter agitur. Item efficaciter aliam, quæ ex aliis contractibus, quam ex emtionis alienatione datur, siue eius nomine cautum est, l. sciendum est, 51. de euct. P. ut pro fundo dato in dotem, l. non solum, 53. de iur. dot. P. vel si ex natura negotii legis auctoritate detur, veluti ex permutatione, ex qua pro euctione dabitur actio, l. factum, l. 1. unde si ea res, de rerum permuta. lib. 19. P. iii. 4. Et si res in litum data creditoribus eucta, vtilis ex emto pro euctione competit, l. 4. C. de emtione. Porro in donatione simplici, euctionem non deberi placuit, si res aliena donetur, & euincatur, in iustive in eam facti sunt: nisi vel pacto, seu stipulatione placuerit de euctione teneri donantem, l. 2. C. de euctio, vel si dolo se veratus est qui donauit: quo casu & de dolo agitur, l. Arist. 18 §. fin. de don. lib. 30. P. iiii. 5. Item & nisi donatio esset remuneratoria, d. spuat & probat late Boetius decisio. 67. nu. 1. nec tamen in donatione omnium bonorum habet locum euctio, idem Boetius decisio. 13. nu. 26. per l. 2. de hered. vend. P.

Aliam tamen potius euctionis causam ex emtione, quam res vendita, aliquo & certo modo, iudice auctore euincitur, vel auferitur emtori: & ita hic emta res, propria est materia euctionis de qua agitur: personæ, emtor, venditor, & dominus qui rem suam ab emtore eucit. Siue tamen pars rei venditæ euincatur, siue tota, habet regressum emtor in venditorem, cum distinctione: siquid pars pro indiviso euincatur, regressum habet pro quantitate euctæ partis. Quod si certus locus euictus sit, non pro indiviso portio fundi, pro bonitate loci est regressus: videlicet habitatio numerus vilissimus, vel pretiosissimus fuerit euictus, l. 1. de euct. P. quod maxime in his, quæ citra corruptionem formæ substantiæ diuidi possunt. In aliis autem corporibus, quæ formæ non patiuntur sectionem in formas similes, pro parte euctio fieri non potest, sicuti in stipulatione duplæ. Cum homo venditur, pars adiectio in quæ Vipianus, necessaria est: quia non potest videri homo euictus, cū pars eius euicta est, l. si d. d. 56. §. in stipulatione, de euct. P. vide Boet. decis. 46. nu. 8. Itæ Paulus de reb. diuidis

27. §. fin. de edil. edict. Præstabit & ultra venditor emtori omne damnum, quod contingit emtori ex re vitiosa, l. i. C. de edil. act. l. cum autem, 27. §. Iulianus ait, eod. P. l. seruis, & filii, 17. §. cum autem, & l. seruis, 63. de furtis in P. vltimas pretii, & tumtus, quos rei venditæ causa fecit, maxime cum ipse fructus reitituat. Tamen si quid damni inde sensit, aut si quid impedit pro re, consequetur officio iudicis, l. illud sciendum, 29. eodem l. quare, 58. eodem tit. P. Harum omnium præstationum faciendarum causa cautiones vtrinq; dantur, vel in præteritum, vel in futurum conceptæ. Et cum reddatur mancipium ab emtore venditori, de dolo malo reprimitti oportet: & ideo cautio necessaria, inquit Pomponius, ne forte, aut pignori datus sit ab emtore, aut iussu eius damnus, siue furtum alicui datum sit, ut hæc reddantur, si expedit. Item si seruis sine culpa emtoris in fuga est, nihilominus condemnatur venditor, sed cautione intercepta, ut emtor hominem persequatur, & in suam potestatem redactum venditori reddat, l. redhibere, 21. §. cum reddatur, & §. fin. eodem tit. de edil. edict. & neque per se, neque per heredem eius fieri, quominus cum venditor habeat, l. & neque, 22. eodem. Cavendumque ex utraque parte ut siquidem sine dolo malo condemnatus sit, vel si quid ex eo quod egerit ad eum peruenit, dolo malo eius factum sit, quominus ad eum perueniret, id reddat, l. item si seruis, 30. eod.

Affine tactioni redhibitoria, est æstimatorium iudicium, seu quanto minoris, ut quanto minoris emisset, si scilicet vitium, pretium ei restitueretur, l. quotus, de seruittute, 61. eodem. Idcirco enim æstimatio rei fit, & lapsus pro eadem re agi poterit, quanto minoris, dummodo caueatur, ne b. s. emtione rei æstimatiorem, qui agit consequatur, l. quod si noluit, 31. §. si quis egerit eod. l. quia dicitur, 32. de euct. in P. Atque in hac æstimatione faciendâ, in picipimus nam duo, p. utraue animalia, vel duæ, pluresve res certo vsuæque necessitate veniant vno pretio, an vero plura simpliciter. Nam in primo casu, si vnum animal vitiosum sit, non ex pretio vitiositatum pretium erit componendum, sed ex omnibus quanto minoris sit: in alio contra, prout Vlpia adfert exempla in l. adiles aiunt, 38. §. si forte in eum mularem, de edil. edict. P. Et Pompon. in l. Labo scribit, 64. eo. tit. Et si vnum ex pluribus redhibeat, ut si simul alia redhibeantur iudicium pollicentur adiles, l. adiles aiunt, 38. eo. tit. Tempus redhibitionis sex menses vtilis ad agendum habet: si autem res non redhibeatur, at agatur quanto minoris, annus vtilis est: sed tempus redhibitionis ex die venditionis currit: aut si dictum, promissumve quid sit, ex eo, ex quo dictum promissumve quid est, l. sciendum tamen, l. 19. §. si l. adiles aiunt, 28. de edil. edict. l. 2. C. eod. tit. Verum tamen cum sex menses vtilis, quibus experiundi potestas fuit, redhibitoria actioni præstat, non videtur potestatem experiundi habuisse, si vitium fugitius latens ignorauit: nõ idcirco tamen disoluta ignorantiam emitoris excusare oportebit, Papi. in l. c. sex menses, 55. de ads. edict. P. Sic non valet agere, non currit vtilis ad agendum tempus, l. annus vtilis, de calumniâ in P. Propter edicti ædilitium etiam caput de iumentis vendendis, vti optime ornata fuerint vendendi causa, ita emtoribus tradantur: si quid ita factum non erit, de ornamentis restituendis, iumentisve ornamentorum nomine redhibendis, dies sexaginta constituti sunt, l. adiles aiunt, 38. de edil. edict.

Affine tactioni redhibitoria, est æstimatorium iudicium, seu quanto minoris, ut quanto minoris emisset, si scilicet vitium, pretium ei restitueretur, l. quotus, de seruittute, 61. eodem. Idcirco enim æstimatio rei fit, & lapsus pro eadem re agi poterit, quanto minoris, dummodo caueatur, ne b. s. emtione rei æstimatiorem, qui agit consequatur, l. quod si noluit, 31. §. si quis egerit eod. l. quia dicitur, 32. de euct. in P. Atque in hac æstimatione faciendâ, in picipimus nam duo, p. utraue animalia, vel duæ, pluresve res certo vsuæque necessitate veniant vno pretio, an vero plura simpliciter. Nam in primo casu, si vnum animal vitiosum sit, non ex pretio vitiositatum pretium erit componendum, sed ex omnibus quanto minoris sit: in alio contra, prout Vlpia adfert exempla in l. adiles aiunt, 38. §. si forte in eum mularem, de edil. edict. P. Et Pompon. in l. Labo scribit, 64. eo. tit. Et si vnum ex pluribus redhibeat, ut si simul alia redhibeantur iudicium pollicentur adiles, l. adiles aiunt, 38. eo. tit. Tempus redhibitionis sex menses vtilis ad agendum habet: si autem res non redhibeatur, at agatur quanto minoris, annus vtilis est: sed tempus redhibitionis ex die venditionis currit: aut si dictum, promissumve quid sit, ex eo, ex quo dictum promissumve quid est, l. sciendum tamen, l. 19. §. si l. adiles aiunt, 28. de edil. edict. l. 2. C. eod. tit. Verum tamen cum sex menses vtilis, quibus experiundi potestas fuit, redhibitoria actioni præstat, non videtur potestatem experiundi habuisse, si vitium fugitius latens ignorauit: nõ idcirco tamen disoluta ignorantiam emitoris excusare oportebit, Papi. in l. c. sex menses, 55. de ads. edict. P. Sic non valet agere, non currit vtilis ad agendum tempus, l. annus vtilis, de calumniâ in P. Propter edicti ædilitium etiam caput de iumentis vendendis, vti optime ornata fuerint vendendi causa, ita emtoribus tradantur: si quid ita factum non erit, de ornamentis restituendis, iumentisve ornamentorum nomine redhibendis, dies sexaginta constituti sunt, l. adiles aiunt, 38. de edil. edict.